

TILLYKKE BRUNNBERG!

50 år til sommer

TEKST: ANETTE DINA SØRENSEN

► Danskerbyen fylder 50 til sommer. Gennem årene er der kommet lidt flere huse til, men kortet her angiver hvordan husene er placeret i byen i dag. Illustration: Jeppe Goll

JEPPE 2004 / 2023

Oppe i Värmland 600 km nord for Helsingborg ligger et lille stykke Danmark kaldet Brunnberg. En by med 40 huse ejet af danske familier. Til sommer kan byen fejre 50-års jubilæum som "danskerby". Vi har talt med et par familier, der har været med siden starten og stadig med glæde tager den lange vej for at være del af det helt særlige fællesskab.

◀ "Det havde sneet om natten og bussen kørte gennem et hvidt eventyrland, ligesom byen lå hen som en eventyrby", står der i bogen om Brunnberg. Og sådan ser byen stadig ud en vinterdag. Her set fra drone. Foto: Fra Brunnbergs hjemmeside, bringes med tilladelse.

▼ Bo Gottlieb og Hannah Ernst har haft hus i Brunnberg siden 1978. De elsker deres sted og kører gerne den lange vej for at tilbringe to-tre uger i huset. Foto: Bo Gottlieb

Længe før danskerne opkøbte husene i Brunnberg, blev byen anlagt af finner og beboet af finske skovarbejdere. Derfor beskrives den også som en af Värmlands gamle typiske 'finnebyer'. I 1900-tallet var det imidlertid primært svenske skovarbejdere der boede i byen. Men i 1972 var der kun én svensk familie tilbage i Brunnberg, resten af husene stod tomme. Byens affolkning skete som en naturlig konsekvens af den industrialisering af skovdriften, som tog fart i 1960'erne.

En hel by til salg

I 1972 stod byens ejere, Uddeholm AB, således med en folketom by på 24 huse, en skole, en købmandshandel og et posthus. Der måtte findes en løsning, så husene ikke bare stod og forfaldt. Efter ejernes ønske gik et samlet salg af hele byen derfor i gang og kom den danske ejendomsmægler Palle Thestrup for ører. Han besøgte Brunnberg og blev fascineret af stedet og ideen om, at der ifølge hans vurdering på denne plet kunne skabes en ferieby af potentiel interesse for en bred kreds af danskere. På den baggrund indrykkede han blandt flere andre tiltag helsidesannoncer i en række danske aviser. Her skrev han:

"Hov se her

Vi har fået tilbudt en hel svensk landsby til salg. Der er 24 huse – skovstation til 24 mand – skole, sø med fiskemuligheder og

både og så er der 440.000 kvm skov og sø. Alt i funktionsdygtig stand. Vil De være med på et "hjørne" (...) Der er plads for ferieejligheder, individualister, kollektivistiske m.m. og alle får andel i sø, strand og jordtilliggende samt fuld medbestemmelsesret i grundejer-andelsforeningen. Ring Thestrup -----".

Kig dig omkring og find dig et hus

Palle Thestrup havde held med sine annoncer. Der var hurtigt dansk interesse for at købe sig ind i projektet, ikke mindst efter at Thestrup arrangerede en bustur til Brunnberg for interesserede købere. Som der står i bogen "Brunnberg – fra finneby til danskerby" af Conrad A. Fabritius de Tegnagel (1996) om besøget i Brunnberg: "Naturen var med Palle Thestrup, idet det havde sneet om natten og bussen kørte gennem et hvidt eventyrland, ligesom byen lå hen som en

eventyrby". Palle Thestrup gav de danske deltager en time til at skridte terrænet af og eventuelt udse sig et af de røde huse.

På dén tur i 1972 deltog Michael Christiansens svigerfar - Palle Nørholm. Kort efter rejsen derop købte han et af de rødmalede huse, som familien lige siden har gjort flittigt brug af. I dag er Michael Christiansen bestyrelsesleder i såvel Brunnbergs grundejerforening som i det aktieselskab alle beboere i Brunnberg er medejere af. Michael og hans kone Louise har netop lavet ejerskifte med Louises mor, så de nu reelt er husets ejere. Skråt overfor deres hus, "Hagan", bor Hannah Ernst og Bo Gottlieb. Hannah og Bo var ikke blandt de allerførste, der købte sig ind i Brunnberg. De tilbragte deres første sommer i eget hus i Brunnberg i 1980 efter at have erhvervet det sammen med Hannahs forældre få år inden. Men imens de istandsatte det, de i dag beskriver mest var en tom skal med tag, lejede de

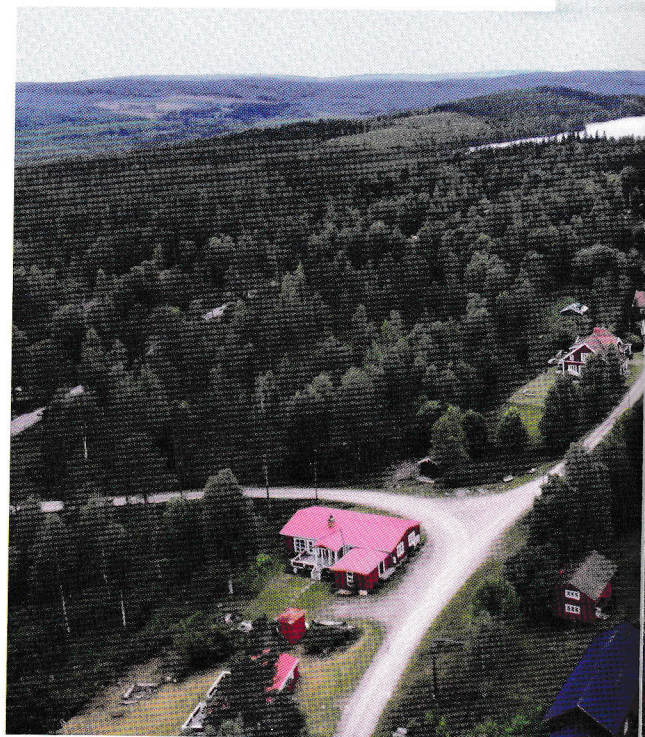

◀ "Jeg tænkte 'hold da op hvor er der mange træer' mens vi kørte inde i et skovområde på størrelse med Sjælland. Forestil dig turen fra København til Roskilde omgivet af træer, kun træer, som så pludselig åbner sig, og der ligger Brunnberg", fortæller Michael Christiansen, forperson i Brunnbergs bestyrelse om sin første tur til Brunnberg. Foto: Dronefoto fra Brunnbergs hjemmeside, bringes med tilladelse.

▲ I vinterhalvåret er beboerne i Brunnberg begunstiget med et fantastisk skiterræn, noget Bo og Hannah, der betegner sig selv som "inkarnerede skiløbere", sætter stor pris på. Foto: Michael Christiansen.

sig ind i et andet hus i byen. Så deres forhold til Brunnberg startede i 1979.

Næste generation tager over

Det tog kun godt to år for Palle Thestrup at få afsat alle husene i Brunnberg. I 1974 var der nemlig solgt 30 enkelte ejendomme, og danskernes kunne begynde at starte livet i byen op.

Selvfolgelig er der kommet mange nye til gennem årene, men 50 år efter opkøbet af Brunnberg er der stadig mange familier, som har været med helt fra starten. Og er forældrene selv blevet for gamle til at køre den lange vej, har børnene overtaget huset. Det er også den model Hannah og Bo er i gang med at gøre klar til i deres familie. Begge deres voksne døtre er knyttet til stedet efter at være kommet her det meste af deres liv, og tilknytningen er givet videre til døtrenes egne børn, så selvfølgelig skal døtrene

være medejere af huset. Og det er i det hele taget indtrykket, at hvis man først har fået sig et hus i Brunnberg, så sælger man ikke igen. Det sker dog en sjælden gang, at der er et hus til salg, men som regel bliver det solgt med det samme til mennesker, der tidligere har lejet sig ind og derfor kender byen i forvejen.

Natur og legekammerater

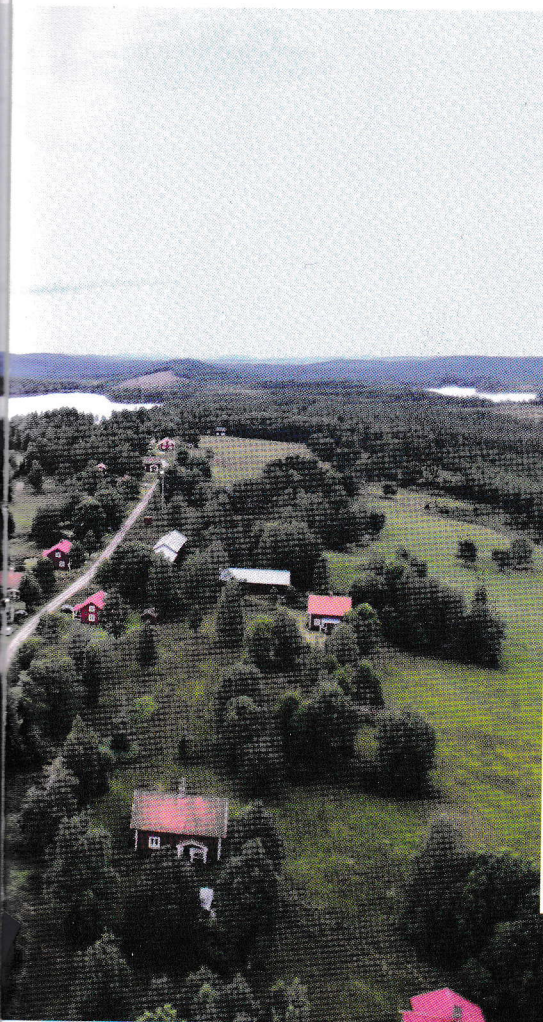
En af grundene til Brunnbergs popularitet handler helt klart om det fællesskab, der er i byen, forstår man på både Bo Gottlieb og Michael Christiansen: "På en ødegård kan børn nok godt kede sig, fordi der ikke er andre jævnaldrende lige i nærheden, men i Brunnberg har vores piger altid haft legekammerater. Og der er et ungdomsleven af den anden verden hele sommeren igennem", fortæller Bo.

Familien Gottlieb kommer i Brunnberg op til fem gange om året. Mens børnene

var små, var det primært i skoleferierne, men efter at de begge er blevet pensioneret, er fleksibiliteten større, og ofte er de der flere uger ad gangen. De fortæller entusiastisk om naturen omkring byen, det store skovområde Tiomilaskogen og Hemsjön, hvor man bader uanset vejr og vind, og hvor mange også fisker og sejler i kano. Til det formål har byen anskaffet en anhænger til fællesbrug, så man kan transportere sin kano, hvorhen man vil. I vinterhalvåret er beboerne i Brunnberg begunstiget med et fantastisk skiterræn, noget Bo og Hannah, der betegner sig selv som "inkarnerede skiløbere", sætter stor pris på. For to år siden anskaffede byen i fællesskab en snescooter, så der kan køres spor i terrænet.

Skovområde på størrelse med Sjælland

Michael Christiansens svigerforældre var som sagt med i det først rykind i Brunnberg, da de købte hus i 1972. Michael blev del af familien i midten af 1980'erne og var med sin svigerfamilie i Brunnberg første gang i 1991. På det tidspunkt vidste han godt, at der var langt derop. Men

◀ "Vi er alle i samme båd langt oppe i den svenske skov, fælles om ikke at have vand og have langt til nærmeste købmand, fælles om den snigende skovkuller, og alle er vi lidt afklædte i forhold til den svenske natur og vejrets luner", siger Michael Christiansen. Foto: Dronefoto fra Brunnbergs hjemmeside, bringes med tilladelse.

▲ Der er onsdagsarbejde i sommerferien og i efterårsferien. Alle mødes på torvet kl. 10.00 for at gå i gang. Måske skal vaskehuset istandsættes, eller der skal ryddes lupiner og fældes træer. Måske trænger laderne til maling, som her. Foto: Michael Christiansen.

han var ikke forberedt på, hvor langt inde i skoven byen rent faktisk lå. Ved sidste stop var der stadig 30 km endnu, fortæller han, og fortsætter: "Jeg tænkte 'hold da op hvor er der mange træer' mens vi kørte inde i et skovområde på størrelse med Sjælland. Forestil dig turen fra København til Roskilde omgivet af træer, kun træer, som så pludselig åbner sig, og der ligger Brunnberg". Det var en sommereftermiddag med sollys på søen, og det var helt fantastisk, husker han. Når han og familien kommer derop i dag, er det mest af alt en stærk følelse af hjemlighed, der rammer dem. Og fordelen ved, at turen er så lang, er, at den ikke kan forceres, understreger han. "Man når at omstille sig, blive mentalt forberedt på at komme til Brunnberg, og man kører jo ikke derop bare for en weekend".

Vi er alle i samme båd ude i skoven

Ud over fællesskabet er en af de mange kvaliteter, Michael Christiansen og hans familie peger på ved at være beboere i danskerbyen, at der ikke er forskel på høj og lav. "Titlerne deroppe er de huse, vi bor i. Vi er lige glade med, hvem der er

hvad. Du er ikke direktør, du er ejer af "Höken". Og sådan har det været lige siden byens start. Han citerer sin svigermor Birgit for at fortælle at "pionerånden var det bærende element i 1973. Lige meget om vi var bankdirektører, skuespillere eller lærere, så var vi fælles om 'projekt Brunnberg', så vi var nødt til at klare den og hjælpes ad".

Michael understreger, at det stadig er sådan: "Vi er alle i samme båd langt oppe i den svenske skov, fælles om ikke at have vand og have langt til nærmeste købmand, fælles om den snigende skovkuller, og alle er lidt afklædte i forhold til den svenske natur og vejrets luner, så det skal bare fungere". Diskussioner foregår i en sober tone, mener han, men skulle der være større uenigheder på generalforsamlingerne, der gennem året holdes i København, så vaskes de ud, inden man mødes i Brunnberg om sommeren: "For ingen gider køre 600 km for at være uvenner med sin nabo!".

Onsdagsarbejde er også fællesskab

Hvordan husene skal se ud, hvordan de skal vedligeholdes, og hvordan fæl-

lesarealerne skal holdes, er forhold, der har været fastlagt siden starten. Men i 1996 udfærdigede Hagfos kommune en bevarende lokalplan for Brunnberg, fordi området opfattes som stærkt bevaringsværdigt, blandt andet på grund af de mange åbne enge og marker, som holdes fri for tilgroning af skov. Hvad husene angår, skal de være falurøde med hvide vinduer, og fællesarealerne er man sammen om at holde. Derfor er der også stadig onsdagsarbejde i sommerferien og i efterårsferien, fortæller Michael Christiansen. Så mødes alle på torvet kl. 10.00, hvor bestyrelsen på baggrund af input fra underudvalg melder ud, hvad der er brug for at få lavet. Måske skal vaskehuset istandsættes, eller der skal ryddes lupiner og fældes træer. Måske trænger laderne til maling. "Vi har en klar forventning om, at alle møder op og bidrager med det, de kan. Dem der ikke kan stå på stiger længe, bager måske kanelbullar. Men der er mange håndværkere og ingeniører i flokken, så der er altid nogen, der har forstand på noget. Så med onsdagsarbejdet opnår vi to ting: Vi sparer penge,

Hver dag kl. 16 mødes de, der har lyst på idrætspladsen til en omgangvolleyball. Både store og små deltager. Eller der er svømme- eller kanokonkurrence i søen.
Foto: Michael Christiansen.

og vi laver noget meningsfuldt sammen, som vi alle har glæde af”.

Alle kan spille Volleyball

En anden sammenhængskraft i fællesskabet, som Michael Christiansen også taler varmt om, er volleyball-eftermiddagene om sommeren. Hver dag kl. 16 mødes de, der har lyst på idrætspladsen til en omgang bold. Og tro ikke, at det kun er byens ungersvende, der kaster sig ud i spillet. ”Alle deltager både børn og unge, kvinder og mænd”, fortæller han. Byens ungdomsgruppe har gennem alle årene hængt sammen på kryds og tværs af aldersskel fra 12-13 år helt op til 28 år. De har et høløft, hvor de har trukket strøm og kan opholde sig i fred for de voksne. ”De er jo vokset op sammen, så de passer godt på hinanden”. Michaels to drenge på henholdsvis 21 og 24 år vil stadig gerne med til Brunnberg. Og de ved som regel, hvem af deres venner der også er deroppe, for det aftales i Brunnberg-ungernes Facebookgruppe.

Det skal høres i hele Tiomilaskogen

Den store jubilæumsfest til sommer afholdes den 26. juli i et stort telt. Så meget ligger fast, men lige nu lægger arbejdsgruppen planer. ”Men vi skal have fejret byen på den rigtige måde, så alle føler sig vel-

komne, for vi er stolte af, at vi har fået det til at fungere i 50 år. Vi forestiller os, at alle huse fyldes, så vi bliver omkring 250 mennesker. Der skal grilles og hygges med mange festtaler. Mit ønske er, at det bliver en fest, vi kan se tilbage på og tænke yes!

vi fik da fejret byen! Vi har ejet svensk jord i 50 år, det skal kunne høres i hele Tiomilaskogen, at danskerne er her”.

Du kan læse meget mere om Brunnberg på www.brunnberg.dk

”Mit ønske er, at det bliver en fest, vi kan se tilbage på og tænke yes! vi fik da fejret byen. Vi har ejet svensk jord i 50 år, det skal kunne høres i hele Tiomilaskogen, at danskerne er her”, siger Michael Christiansen.
Foto: Fra tidligere fest. Michael Christiansen ►

